

Sitoumusvakuutus

työ- ja sosiaalnormien noudattamisesta tieto- ja viestintätekniikan alan julkisissa hankinnoissa

1. Soveltamisala

Tarjouksen tekijä¹, jäljempänä 'toimeksisaaja', sitoutuu sopimuksen tehtyään (tilauksen saatuaan) toteuttamaan sopimuksen niiden määräysten mukaisesti, joilla saatetaan Kansainvälisen työjärjestön (ILO) keskeiset työnormit, mukaan lukien ILO:n normit 1, 102, 131, 155 ja 170, osaksi kansallista lainsäädäntöä, asianomaisessa tuotantolaitoksessa tai muussa yksittäisen työn suorittamispaikassa.

Tämän sitoumusvakuutuksen kattamia työ- ja sosiaalnormeja on noudatettava, vaikka sovellettaisiin sellaisen maan kansallista lainsäädäntöä, jossa yhtä tai useampaa ILO:n normia ei ole ratifioitu tai saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä.

Tämä tarkoittaa, että sopimuksen täytäntöönpanon yhteydessä

- ei saa teettää pakkotyötä, mukaan lukien orja- ja vankilatyö, joka rikkoisi pakollisesta työstä tehtyä *yleissopimusta nro 29 (1930)* sekä pakkotyön poistamisesta tehtyä *yleissopimusta nro 105 (1957)*;
- kaikilla työntekijöillä on oltava oikeus perustaa ammatillisia järjestöjä ja liittyä niihin sekä oikeus neuvotella kollektiivisesti ammatillisesta järjestäytymisvapaudesta ja ammatillisen järjestäytymisoikeuden suojelusta tehdyn *yleissopimuksen nro 87 (1948)* sekä järjestäytymisoikeuden ja kollektiivisen neuvotteluoikeuden periaatteiden soveltamisesta tehdyn *yleissopimuksen nro 98 (1949)* mukaisesti;
- ei saa harjoittaa minkäänlaista sellaista erottelua, poissulkemista tai suosintaa rodun, ihonvärin, sukupuolen, uskonnon, poliittisten mielipiteiden taikka kansallisen tai yhteiskunnallisen alkuperän perusteella, joka tekisi tyhjiksi yhtäläiset mahdollisuudet ja yhdenvertaisen kohtelun työmarkkinoilla ja ammatin harjoittamisen yhteydessä tai rajoittaisi niitä, työmarkkinoilla ja ammatin harjoittamisen yhteydessä tapahtuvasta syrjinnästä tehdyn *yleissopimuksen nro 111 (1958)* mukaisesti;
- on maksettava mies- ja naispuolisille työntekijöille samanarvoisesta työstä sama palkka samanarvoisesta työstä miehille ja naisille maksettavasta samasta palkasta tehdyn *yleissopimuksen nro 100 (1951)* mukaisesti;

---

¹ Tämän sitoumusvakuutuksen soveltamiseksi myös tarjouksen tehnyttä yhteenliittymää pidetään tarjouksen tekijänä.

- ei saa esiintyä lapsityövoiman pahimpia muotoja, jotka rikkoisivat lapsityön pahimpien muotojen kieltämisestä ja välittömistä toimista niiden poistamiseksi tehtyä *yleissopimusta nro 182* (1999) sekä työhön pääsemiseksi vaadittavasta vähimmäisiästä tehtyä *yleissopimusta nro 138* (1976);
- ei saa teettää työtä, joka rikkoisi työturvallisuudesta ja -terveydestä sekä työympäristöstä tehtyä *yleissopimusta nro 155* (1981) tai työturvallisuudesta kemikaaleja käytettäessä tehtyä *yleissopimusta nro 170* (1990);
- palkat on maksettava vähimmäispalkkojen määräämisestä erityisesti kehitysmaat huomioon ottaen tehdyn *yleissopimuksen nro 131* (1970) mukaisesti;
- työntekijöiden työaika ei saa ylittää paikallisen lainsäädännön sallimaa enimmäistyöaikaa, ja lepopäiviä on myönnettävä vähintään yksi viikossa työajan rajoittamisesta teollisuusyrityksissä tehdyn *yleissopimuksen nro 1* (1919) mukaisesti;
- työntekijöille on myönnettävä sosiaaliturvaetuksia sosiaaliturvan vähimmäistasosta tehdyn *yleissopimuksen nro 102* (1952) mukaisesti.²

Toimeksisaajan on annettava ilmoitus tai vastaava tiedote kaikilla tuotantolaitoksessa käytettävillä kielillä sen varmistamiseksi, että kyseisen tuotantolaitoksen työntekijöille on tiedotettu noudatettavista työ- ja sosiaaliorneista.

Lisäksi toimeksisaajan on varmistettava, että myös muut sopimuksen täytäntöönpanoon osallistuvat osapuolet noudattavat näitä velvoitteita.

Tässä sitoumusvakuutuksessa määritellyjä muita osapuolia ovat

- **ICT-laitteistojen ja -ohjelmistojen osalta seuraavat:**
Tuotteiden valmistajat ja näiden toimittajat (jotka eivät toimi yksinomaan kauppiaina) ottaen huomioon toimitusketjun vaihe³
- **ICT-palvelujen osalta seuraavat⁴:**
Toimeksisaajat ja alihankkija ottaen huomioon asiaa koskeva toimitusketjun vaihe.

Tämä velvoite koskee pääasiallisia suorituskomponentteja. Pääasialliset suorituskomponentit ovat niitä suorituskomponentteja, jotka muodostavat merkittävän osuuden sopimuksen arvosta.

Tämä velvoite koskee toimitusketjun ensimmäistä ja toista vaihetta. Tämä velvoite koskee toimitusketjun kolmatta vaihetta, jos sopimuksen arvo on merkittävä (yli 50 miljoonaa euroa bruttona tai erissä tehtävien sopimusten osalta yli 25 miljoonaa euroa bruttona erää kohden).

Toimitusketjun yksittäiset vaiheet määritellään seuraavasti

² Normit ovat saatavilla verkossa osoitteessa <http://www.ilo.org>.

³ Yrityksen suoran toimituksen piirre säilyy, vaikka yritys, joka toimii yksinomaan kauppiaina, toimisi välittäjänä.

⁴ Jos tätä sitoumusvakuutusta ei sovelleta täysimääräisesti ICT-palveluihin, toimeksisaajan velvoitteet mukautetaan asiaa koskevien säännösten hengen ja tarkoituksen mukaisiksi.

- Vaihe 1: Lopullinen tuotantolaitos ja, jos lopullisessa tuotantolaitoksessa ainoastaan jalostetaan tuotteita, myös sen suorat toimittajat
- Vaihe 2: Kaikki vaiheen 1 tuotantolaitosten suorat toimittajat
- Vaihe 3: Kaikki tason 2 tuotantolaitosten suorat toimittajat.

Tämän sitoumusvakuutuksen kohteena olevien työ- ja sosiaalilainojen noudattaminen on olennainen edellytys sopimuksen täytäntöönpanolle. Tässä yhteydessä viitataan oikeudellisiin seurauksiin, jotka vahvistetaan kilpailunrajoitusten kieltämistä koskevan Saksan lain (GWB) 124 §:n 1 momentin 7 kohdassa.

2. Toimeksisaajan velvollisuudet

Toimeksisaajan on varmistettava, että kohdassa 1 esitettyjä vaatimuksia noudatetaan, seuraavasti:

Toimeksisaajan on arvioitava riippumattomasti, että kaikki asiaankuuluvat osapuolet noudattavat kohdassa 1 esitettyjä vaatimuksia.

Sopimuksen tekemisen jälkeen toimeksisaajan on toimitettava asiakkaalle (jäljempänä 'hankintaviranomainen') kaikki asiakirjat, joita vaaditaan osoitukseksi siitä, että osapuolet noudattavat vaatimuksia, viimeistään kahden kuukauden kuluttua sopimuksen tekemisestä. Jos velvoite koskee myös toimitusketjun kolmatta vaihetta, määräaika pidennetään kolmeen kuukauteen. Jos toimeksisaaja ei objektiivisista syistä kykene noudattamaan määräaika, toimeksisaajan on ilmoitettava tästä hankintaviranomaiselle välittömästi. Hankintaviranomainen voi päättää vapaasti määräajan pidentämisestä ottaen huomioon esitetyt syyt.

Toimeksisaaja on velvollinen tarkistamaan toimittamansa todisteet säännöllisin väliajoin, kuitenkin vähintään kerran vuodessa. Lisäksi toimeksisaaja on velvollinen korjaamaan asiakirjojen sisältöä tai toimittamaan asiakirjat uudelleen, jos toimeksisaajan tai muun osapuolen suoritusprosessissa on tapahtunut muutoksia, joiden vuoksi toimitettujen asiakirjojen sisältö ei enää vastaa nykytilannetta.

3. Paikkansapitävyyden tarkistus

Toimitettujen asiakirjojen avulla hankintaviranomainen voi tarkistaa, noudatetaanko tämän sitoumusvakuutuksen kohteena olevia työ- ja sosiaalilainoja. Jos sopimuksella on sopimusarvo, jonka perusteella sovittujen työ- ja sosiaalilainojen noudattaminen koskee myös toimitusketjun vaihetta 3, vaihetta 3 koskevat asiakirjatodisteet on toimitettava ainoastaan seuraavien yritysten osalta: toimeksisaajan valitsemat neljä vaiheen 2 toimitusyritystä.

Toimitusketjun vaiheen 1 osalta asiakirjatodisteet on toimitettava suoraan seuraavassa esitetyn vaihtoehdon 1 tai 2 mukaisesti. Toimitusketjun vaiheen 2 osalta on riittävää, että sovittujen työ- ja sosiaalilainojen noudattaminen varmistetaan vaiheen 1 tuotantolaitoksen ja vaiheen 2 tuotantolaitoksen välisillä sopimusvelvoitteilla. Kuitenkin jos sopimus, jonka sopimusarvo on merkittävä, johtaa sovittujen työ- ja sosiaalilainojen ulottamiseen toimitusketjun vaiheeseen 3, asiakirjatodisteet on toimitettava suoraan toimitusketjun vaiheen

2 valittujen tuotantolaitosten osalta. Näissä tapauksissa on riittävää, että sovittujen työ- ja sosiaaliohjeiden noudattaminen vaiheessa 3 varmistetaan mainittujen tuotantolaitosten ja niiden suorien toimittajien välisillä sopimusvelvoitteilla.

Toimeksisaaja voi valita, kumman jäljempänä esitetyn vaihtoehdon mukaisesti se lähettää asiakirjat. Molemmissa tapauksissa toimeksisaajan on liitettävä ohjeeseen maininta siitä, mihin pääasiallisiin suorituskomponentteihin asiakirjoissa viitataan.

Vaihtoehto 1

Toimeksisaajan on asiakirjoja lähettäessään ilmoitettava, miten toimeksisaaja varmistaa, että sopimuksen täytäntöönpanoon osallistuvat osapuolet noudattavat tämän sitoumusvakuutuksen kattamia työ- ja sosiaaliohjeita. Toimeksisaajan on

1. annettava toimitusketjun vaiheen 1 osalta jokaisesta merkityksellisestä suorituskomponentista seuraavat tiedot:
  - a. tuotteen valmistajan osoite, mukaan lukien laillinen edustaja ja vastuuyhteyshenkilö ja tämän yhteystiedot
  - b. tuotantolaitosten osoitteet, mukaan lukien laillinen edustaja ja vastuuyhteyshenkilö ja tämän yhteystiedot
  - c. työntekijäasioista (työntekijöiden edustus tuotantolaitoksissa) vastaavan yhteyshenkilön nimi ja yhteystiedot.

Kun on kyse velvollisuudesta antaa todisteita toimitusketjun vaiheen 3 osalta, annetaan osoite- ja yhteystiedot neljästä valitusta toimitusyrityksestä toimitusketjun vaiheen 2 osalta;

2. selostettava, miten toimeksisaaja aikoo varmistaa asiakirjaluettelon mukaisesti (ks. saksankielinen toisinto), että asiaankuuluvat osapuolet noudattavat sovittuja työ- ja sosiaaliohjeita, ja
3. ilmoitettava, mitkä todisteet toimeksisaaja toimittaa asiakirjaluettelon mukaisesti sopimuksen täytäntöönpanon jälkeen sen osoittamiseksi, että sovitut velvoitteet on täytetty sopimuksen täytäntöönpanon yhteydessä.

Tärkeimpien suorituskomponenttien tuotannon ja toteuttamisen jälkeen hankintaviranomainen voi myös pyytää tietyllä sarjanumerolla varustetun tuotteen tuotantopaikkojen nimet ja osoitteet toimitusketjun vaiheen 2 osalta. Hankintaviranomaisella on oikeus vaatia niitä kerran vuodessa tai perustellun epäilyksen tapauksissa. Toimeksisaajan liikesalaisuuksien suojelemiseksi tässä yhteydessä viitataan julkisen hankintaviranomaisen lakisääteisiin velvollisuuksiin⁵.

Sopimuksen keston aikana toimeksisaajan on esitettävä säännöllisin väliajoin, kuitenkin vähintään kerran vuodessa, mitä toimenpiteitä toimeksisaaja on toteuttanut täyttääkseen tämän sitoumusvakuutuksen mukaiset työ- ja sosiaaliohjeet. Tämä ei vaikuta tämän sitoumusvakuutuksen kohdan 2 (Toimeksisaajan velvollisuudet) neljännessä kappaleessa mainittuihin velvoitteisiin.

---

⁵ Ks. esimerkiksi VgV:n 5 § ja VwVfG:n 31 § sekä vastaavat normit.

Toimeksisaaja on velvollinen säilyttämään todisteita vaihtoehdon 1 lausekkeen 3 mukaisesti kahden vuoden ajan sopimuksen päättymisestä väärinkäytöltä suojatulla tavalla ja lähettämään todisteet todentamista varten hankintaviranomaiselle tai tämän valtuuttamalle salassapitovelvolliselle kolmannelle osapuolelle. Tässä yhteydessä toimeksisaaja varustaa asiakirjat vähintään selkeillä otsikoilla tai tiedostonimillä saksan kielellä sen varmistamiseksi, että hankintaviranomainen luokittelee ne oikein. On suositeltavaa valita asiakirjaluettelon mukainen nimi. Hankintaviranomaisen esittämään todistepyyntöön on vastattava kahden kuukauden kuluessa. Todisteiden säilyttämisen aikana hankintaviranomaisella tai tämän valtuuttamalla salassapitovelvollisella kolmannelle osapuolella on myös oikeus tarkastaa alkuperäiset asiakirjat niiden säilytyspaikassa.

Toimittaessaan asiakirjat vaihtoehdon 1 mukaisesti toimeksisaaja vakuuttaa, että kyseiset asiakirjat tosiasiallisesti liittyvät sopimuksen kohteena olevaan suoritukseen.

Vaihtoehto 2

Vaihtoehdon 1 sijaan sopimuksen tekemisen yhteydessä voidaan toimittaa riippumattoman kolmannen osapuolen antamia todistuksia (ulkoinen tarkastus). Vastaavan todistuksen on täytettävä kaikki seuraavat vähimmäisvaatimukset:

- a. Kohdan 1 mukaiset työ- ja sosiaalinnormit ovat osa käytettyä tarkastusstandardia.
- b. Todistuksesta ilmenee, ettei tarkastuksessa ole havaittu merkittäviä puutteita kyseisten työ- ja sosiaalinnormien täytäntöönpanossa.
- c. On selostettava läpinäkyvästi, mitä vertailuarvoja tarkastuksissa on käytetty (esimerkiksi julkisesti saatavilla olevien käytännesääntöjen avulla.)
- d. Tarkastusstandardien ja vertailuarvojen luonnin on oltava tapahtunut riippumattomasti tarkastettavasta yrityksestä ja tuotantopaikasta.
- e. Tarkastuksen tekijän on oltava riippumaton ulkoinen asiantuntija tai organisaatio.

Voimassaolon ja vastaavien määräaikojen osalta on noudatettava seuraavaa:

- i. Tarkastus, johon todistuksessa viitataan, on suoritettu enintään kolme vuotta ennen todistuksen toimittamishetkeä.
- ii. Jos tarkastuksen suorittamisesta on kulunut yli kolme vuotta sopimuksen keston aikana, on suoritettava välittömästi uusi tarkastus ja esitettävä uusi todistus.
- iii. Jos yksittäisillä aloilla on havaittu merkittäviä puutteita, on osoitettava, että korjaavat toimenpiteet on käynnistetty. Tässä tapauksessa toimeksisaajan on toimitettava kuuden kuukauden kuluessa riippumattomalta kolmannelta osapuolelta todistus, jonka mukaan puutteet on korjattu.

Jos toimeksisaaja ei objektiivisista syistä kykene noudattamaan määräaikaa, toimeksisaajan on ilmoitettava tästä välittömästi hankintaviranomaiselle. Hankintaviranomainen voi päättää vapaasti määräajan pidentämisestä ottaen huomioon esitetyt syyt.

Hankintaviranomainen hyväksyy joka tapauksessa tarkastusstandardit SA 8000, RBA VAP Audit Recognition Program platinum/gold ja TCO certified. Näitä tarkastusstandardeja sovellettaessa ei tarvitse esittää todisteita puutteiden korjaamisesta, koska edellä lueteltujen vähimmäisvaatimusten a–e katsotaan täyttyvän.

Jos tarkastuksessa todetaan, ettei ole havaittu merkittäviä puutteita tässä sitoumusvakuutuksessa vaadittujen ILO:n normien suhteen, hankintaviranomainen hyväksyy myös tarkastusstandardin RBA VAP Audit Recognition Program silver. Tämän vaatimuksen noudattaminen voidaan osoittaa esimerkiksi julkistamalla hankintaviranomaiselle yksityiskohtaiset tarkastustulokset tässä sitoumusvakuutuksessa vaadittujen ILO:n normien osalta.

Jos tarkastuksen aikana todetaan, ettei tarkastushetkellä ole havaittu tässä sitoumusvakuutuksessa vaadittuihin ILO:n normeihin liittyviä merkittäviä parannuskohteita (puutteita), hyväksytään myös amfori BSCI -järjestelmän standardin mukaisesti tehty tarkastus. Tämä voidaan osoittaa amfori BSCI -järjestelmän antamalla vahvistuksella⁶.

Jos tarkastus esitetään jonkin muun vertailukelpoisen tarkastusjärjestelmän mukaisesti, todistuksen lisäksi on kuvattava selkeästi kohdassa 1 mainittujen vähimmäisvaatimusten a–e noudattamista. Lisäksi on nimettävä valitun tarkastusstandardin yhteyshenkilö.

Toimittaessaan asiakirjat vaihtoehdon 2 mukaisesti toimeksisaaja vakuuttaa, että kyseiset asiakirjat tosiasiallisesti liittyvät sopimuksen kohteisiin.

4. Hankintaviranomaisen oikeudet

Hankintaviranomaisella on oikeus vaatia ajankohtaisia asiakirjatodisteita milloin tahansa perusteltujen epäilysten tapauksessa.

Hankintaviranomaisella on oikeus tehdä tarkastuksia, jotka koskevat tässä sitoumusvakuutuksessa sovittujen työ- ja sosiaalinnormien noudattamista asiaankuuluvien osapuolten tuotantolaitoksissa. Hankintaviranomainen voi tehdä tarkastukset milloin tahansa itse tai valtuuttamansa salassapitovelvollisen kolmannen osapuolen välityksellä. Tässä yhteydessä toimeksisaajan on annettava hankintaviranomaiselle organisatorista tukea.

Hankintaviranomaisen tai kolmannen osapuolen mukana on oltava pätevä sosiaalialan tarkastaja, jolla on osoitetusti ILO:n normien tarkastamiseen tarvittava koulutus (esimerkiksi IRCA-standardin mukainen koulutus sosiaalinalakohtiin keskittyvien tarkastusten tai vastaavien osalta) tai asiaankuuluvaa käytännön kokemusta. Tätä velvoitetta ei sovelleta, jos hankintaviranomaisella itsellään tai tämän valtuuttamalla kolmannella osapuolella on jo tarvittava kokemus tai koulutus.

Toimeksisaajan on veloitettava toimitusketjun muut osapuolet vastaavasti tällaisen tarkastuksen suhteen. Jos hankintaviranomainen valtuuttaa kolmansia osapuolia, toimeksisaaja voi vaatia salassapitosopimuksen tekemistä etukäteen.

5. Seuraamukset

---

⁶ Amfori BSCI antaa tämän vahvistuksen yhteisymmärryksessä BeschA:n / KNB:n kanssa tämän sopimuksen käyttötarkoituksissa. Amfori BSCI vahvistaa siten, ettei tarkastushetkellä eikä riippumattoman kolmannen osapuolen suorittaman tarkastuksen yhteydessä havaittu tässä sitoumusvakuutuksessa vaadittuihin ILO:n normeihin liittyviä merkittäviä parannuskohteita (puutteita). Kyseessä ei ole julkisesti saatavilla oleva ja todennettavissa oleva todistus. Pelkkä amfori BSCI:n jäsenyys ei riitä.

Hankintaviranomainen voi vaatia toimeksisaajaa korjaamaan tilanteen asettamassaan kohtuullisessa määräajassa, jos sopimuksen täytäntöönpanon yhteydessä voidaan osoittaa (julkisen tarkastuksen, oikeudenkäyntimenettelyn tai muun yksityisoikeudellisesti sovitun tarkastuksen myötä), että toimeksisaaja itse tai muut asiaankuuluvat osapuolet ovat rikkoneet tässä sitoumusvakuutuksessa tarkoitettuja työ- ja sosiaaliorneja, eivät ole toimittaneet tämän sitoumusvakuutuksen kohdassa 3 kuvattuja asiakirjoja tai ovat estäneet tässä sitoumusvakuutuksessa kuvattujen työolojen tarkastamisen.

Jos toimeksisaaja ei korjaa tilannetta asetetussa määräajassa, hankintaviranomainen voi käyttää oikeuttaan irtisanoa sopimus. Tätä ei sovelleta, jos toimeksisaaja osoitetusti ei ole vastuussa viivästyksestä. Jos tässä sitoumusvakuutuksessa tarkoitettuja työ- ja sosiaaliorneja rikotaan mutta jos rikkominen on vähäistä eikä sitä ole toistettu varoituksen antamisen jälkeen, irtisanomisoikeutta ei voida käyttää.

Tästä huolimatta hankintaviranomainen voi vaatia sopimussakkoa, jos toimeksisaaja rikkoo tässä sitoumusvakuutuksessa sovittuja velvoitteitaan.

Tapauksissa, joissa velvoitteiden rikkominen johtuu asiakirjatodisteiden toimittamatta jättämisestä tai työolojen tarkastamisen estämisestä, sopimussakko on jokaiselta kalenteripäivältä, jona toimeksisaaja on myöhässä asetetusta määräajasta, 0,2 prosenttia sopimuksen arvosta. Suurin mahdollinen päiväkohtainen sakko on 10 000 euroa.

Jos sovittuja työ- ja sosiaaliorneja voidaan osoittaa rikutun, hankintaviranomainen määrittää tapauskohtaisesti sopimussakon suuruuden, joka riippuu rikkomuksen vakavuudesta ja kestosta. Suurin mahdollinen sakko on 250 000 euroa.

Kaikkien tämän määräyksen perusteella maksettavien sopimussakkojen kokonaismäärä ei saa ylittää viittä prosenttia sopimuksen arvosta.

BGB:n 341 §:n 3 momenttia muutetaan siten, että sopimussakkoa voidaan vaatia loppumaksun suorittamiseen asti. Tätä säännöstä ei sovelleta, jos toimeksisaajan pyynnöstä huolimatta hankintaviranomainen ei ollut varannut oikeutta sopimussakkoon hyväksymisen hetkellä. Sopimussakot katetaan vahingonkorvausvaatimuksilla, jotka perustuvat samaan velvoitteiden rikkomiseen.

6. Vaihtoehdot paikkansapitävyyden tarkistusta varten

Toimeksisaajan on tarjoutua toimittaessaan selitettävä, minkä vaihtoehdon toimeksisaaja aikoo valita (kohdan 6 mukaisesti). Jos toimeksisaaja haluaa poiketa valinnastaan tarjouksen toimittamisen jälkeen, toimeksisaajan on ilmoitettava asiasta hankintaviranomaiselle perusteluineen.

- Vaihtoehto 1 (asiakirjaluetelo)
- Vaihtoehto 2 (todistukset)
- Vaihtoehtojen 1 ja 2 yhdistelmä (kun sopimuksen arvo on yli 50/25 miljoonaa euroa)

Asiakirjaluettelo IT-alan sosiaalista kestävyyttä koskevaa sitoumusvakuutusta varten (liite 1)

Selostakaa kunkin luetellun ILO:n normin osalta (vastauksen pituus saa olla enintään 13 sivua),

1. millä toimenpiteillä aiotte varmistaa omalta osaltanne ja muiden osapuolten osalta, ettei tilauksen täytäntöönpanon yhteydessä suoriteta mitään työtä asiaa koskevien ILO:n normien vastaisesti?
2. mitä todisteita aiotte toimittaa tämän osoittamiseksi tilauksen täytäntöönpanon jälkeen?

Sitoumusvakuutuksessa kohdassa 3 olevan vaihtoehdon 1 luetelmakohdassa 3 tarkoitettuja asianmukaisia todisteita ovat muun muassa pöytäkirjat, tarkastusraportit, menettelyohjeet, sopimukset, sähköpostit, viralliset asiakirjat, todistukset, kuva- ja äänitallenteet tai vastaavat.

Toimittaessaan asiakirjat toimeksisaaja vakuuttaa, että kyseiset asiakirjat tosiasiallisesti liittyvät sopimuksen kohteena olevaan suoritukseen.

Asianomaisella tuotantopaikalla tai muussa yksittäisessä työskentelypaikassa sovellettava kansallinen lainsäädäntö on otettava huomioon jäljempänä lueteltujen vaatimusten osalta.

1. ILO 29 / 105 (pakkotyö)

Töiden yhteydessä ei saa käyttää pakkotyötä, orjuutta (mukaan lukien velkaorjuus), orja- ja vankilatyötä eikä ihmiskauppaa.

Selostakaa, miten varmistatte vähintään seuraavat:

- 1.1 Työntekijöiden ei tarvitse suorittaa maksuja työllistymisensä osalta.
- 1.2 Työntekijöiltä ei peritä palvelukseenotto- tai työnvälitysmaksuja palvelukseenottomenettelyn aikana ja työntekijöille maksetaan takaisin mahdollisesti jo perityt maksut.
- 1.3 Irtisanomisen yhteydessä työntekijöille maksetaan tilikauden aikana tehdystä työstä vastaava korvaus irtisanomisen voimaantuloon asti.
- 1.4 Palvelukseen otettavien työntekijöiden kanssa tehdään työsopimus, joka sisältää kaikki tarvittavat työsuhdetta koskevat määräykset asianomaisen työntekijän äidinkielellä.
- 1.5. Passeja, viisumeita, henkilökortteja tai muita virallisia henkilöasiakirjoja ei takavarikoida eikä säilytetä tuotantopaikalla.
- 1.6. Oppilaita/opiskelijoita/harjoittelijoita kohdellaan asianmukaisesti eli osoitetaan, että heidän tietojansa käsitellään asianmukaisesti, heidän koulutuskumppaninsa arvioidaan huolella ja näille asetetaan tiukat huolellisuusvelvollisuudet, jotta voidaan suojella oppilaiden/opiskelijoiden/harjoittelijoiden oikeuksia sovellettavien lakien ja määräysten mukaisesti.

3. ILO 87 (järjestäytymisoikeus) ja ILO 98 (kollektiivinen neuvotteluoikeus)

Sopimuksen täytäntöönpanon yhteydessä ei saa rajoittaa kaikkien työntekijöiden oikeutta perustaa ammatillisia järjestöjä ja liittyä niihin, neuvotella kollektiivisesti ja kokoontua yhteen rauhanomaisesti eikä työntekijöiden oikeutta pidättäytyä tällaisesta toiminnasta.

Selostakaa, miten varmistatte vähintään seuraavat:

- 2.1 Yritys ei puutu ammattiliiton/yritysneuvoston intresseihin eikä tue taloudellisesti tällaisia pyrkimyksiä.
- 2.2 Yritys ei rankaise eikä uhkaile työntekijöitä tarkoituksenaan estää heitä perustamasta ammatillista järjestöä tai liittymästä sellaiseen eikä rajoita tällaista toimintaa.
- 2.3 Ammattiliiton/yritysneuvoston jäseniä ei kohdella eri tavalla kuin muita työntekijöitä.

3. ILO 100 (sama palkka samasta työstä) ja ILO 111 (syrjimättömyys)

Sopimuksen (tilauksen) täytäntöönpanon yhteydessä on varmistettava, ettei työntekijöitä syrjitä lainvastaisesti palvelukseenottomenettelyissä ja työsuhteessa (esimerkiksi palkkojen, ylenemisen, palkanlisien ja koulutukseen pääsyn osalta). Työntekijöiden syrjintä on kielletty muun muassa seuraavien perusteella: rotu, ihonväri, ikä, sukupuoli, sukupuolinen suuntautuminen, sukupuoli-identiteetti ja sukupuolen ilmaisu, etninen tai kansallinen alkuperä, vammaisuus, raskaus, uskonto, poliittinen suuntautuminen, ammattiliiton jäsenyys, todistettu sotaveteraani-asema, suojatut perimää koskevat tiedot ja siviilisääty.

Selostakaa, miten varmistatte vähintään seuraavat:

- 3.1 Yleiset palkkauksen osatekijät ja muut korvaukset määritellään ja asetetaan työntekijöiden saataville.
- 3.2 Palkanlaskentakauden lopulla yrityksenne työntekijöille tiedotetaan maksettujen palkkojen osatekijöistä.
- 3.3 Ylennykset perustuvat suorituksen mittaamiseen ja pääsy koulutukseen myönnetään koulutustarpeen perusteella.
- 3.4 Työntekijöillä on kirjalliset työnkuvaukset, joissa painotetaan yksinomaan niitä tietoja ja taitoja, jotka ovat välttämättömiä työn suorittamiseksi, eikä määritellä mitään tarvittavia henkilökohtaisia ominaisuuksia.
- 3.5 Testejä, lääkärintodistuksia jne. ei käytetä syrjivällä tavalla.
- 3.6 Paikallisesti annettuja määräyksiä työntekijöiden suojelusta raskauden ja vanhempainloman aikana noudatetaan.

4. ILO 138 / 182 (lapsityövoimakielto)

Sopimusten täytäntöönpanon yhteydessä on varmistettava, ettei pääasiallisten suorituskomponenttien tuottamisen aikana esiinny lapsityövoiman pahinta muotoa (ks. ILO:n yleissopimukset nro 138 ja nro 182) ja että otetaan huomioon työhön pääsemiseksi vaadittava vähimmäisikä.

Selostakaa vähintään,

- 4.1 mikä on työhön pääsemiseksi vaadittava vähimmäisikä maassa, jossa tuotantopaikka sijaitsee?

Selostakaa lisäksi, miten varmistatte vähintään seuraavat:

- 4.2 Lapsityövoimaa ei käytetä tuotannossa, palvelujen tarjoamisessa eikä toimituksissa.
- 4.3 Työpaikan hyväksytyt koulutusohjelmat ovat kaikkien lakien ja määräysten mukaisia.
- 4.4 Alle 18-vuotiaat työntekijät eivät tee työtä, joka voisi vaikuttaa haitallisesti heidän terveyteensä tai turvallisuuteensa, kuten yövuoroja ja ylityötä.
- 4.5 Oppilaita/opiskelijoita/harjoittelijoita kohdellaan asianmukaisesti eli heidän tietojansa käsitellään asianmukaisesti, heidän koulutuskumppaninsa arvioidaan huolella ja näille asetetaan tiukat huolellisuusvelvollisuudet, jotta voidaan suojella oppilaiden/opiskelijoiden/harjoittelijoiden oikeuksia sovellettavien lakien ja määräysten mukaisesti.
- 4.6 Tuotantolaitoksella on otettu käyttöön luotettava iäntarkistusmekanismi osana palvelukseenottomenettelyä.

5. ILO 155 (työterveys ja -turvallisuus) ja ILO 170 (turvallisuus käytettäessä kemikaaleja)

On varmistettava, että pääasiallisten suorituskomponenttien tuotannon yhteydessä otetaan huomioon työsuojelu.

Selostakaa, miten varmistatte vähintään seuraavat:

- 5.1 Työntekijöiden työhön liittyviä riskejä rajoitetaan asianmukaisella työpaikkasuunnittelulla, teknisillä ja hallinnollisilla tarkastuksilla, ennaltaehkäisevillä huolto- ja korjaustöillä ja turvallisilla työntekokäytännöillä (mukaan lukien turvallisuus huolto- ja korjaustöiden aikana) sekä säännöllisellä turvallisuuskoulutuksella. Jos vaaroja ei voida riittävällä tavalla rajoittaa tällä tavalla, on selostettava, miten työntekijöiden saataville asetetaan soveltuvia, moitteettomasti huollettuja henkilönsuojaimia ja opetusaineistoa riskeistä, joille työntekijät altistuvat näiden vaarojen yhteydessä.
- 5.2 Tarkastetaan juomaveden laatu tuotantolaitoksessa.
- 5.3 Jos yrityksessä on suoritettava hitsaus- tai juotostöitä, ennen töiden aloittamista hankitaan asiaa koskeva lupakortti.
- 5.4 Yrityksen kaikki sähkölaitteet on tarkastettu ja huollettu.
- 5.5 Jos jotakin konetta korjataan tai huolletaan, se lukitaan sen käytön estämiseksi ja sen virransyöttö katkaistaan.
- 5.6 Kullakin teollisuustyöpaikalla tehdään riskianalyysi sen määrittämiseksi, tarvitaanko kyseisellä työpaikalla henkilönsuojaimia.
- 5.7 Jokainen työntekijä saa kaikki tarvittavat henkilönsuojaimet ja säännöllisesti opastusta niiden käytöstä.
- 5.8 Tuotteiden kemiallista koostumusta testataan, mitataan ja dokumentoidaan.
- 5.9 Yrityksenne tuotteet noudattavat lakisääteisiä (esimerkiksi RoHS-direktiivin ja REACH-asetuksen mukaisia) materiaalirajoituksia.
- 5.10 Aineita, joihin sovelletaan lakisääteisiä materiaalirajoituksia, ei käytetä tuotannossa.
- 5.11 Vaaralliset aineet/kemikaalit varustetaan varoituksin (helposti ymmärrettävässä muodossa).

6. ILO 131 (vähimmäispalkka) ja ILO 102 (sosiaaliturva)

On varmistettava, että sopimuksen täytäntöönpanon yhteydessä työntekijöiden palkanmaksussa noudatetaan kaikkia voimassa olevia palkkausta koskevia lakeja, mukaan lukien vähimmäispalkkaa, ylityötä ja lakisääteisiä sosiaalietuuksia koskevat lait. Lisäksi on varmistettava, että kaikenlaisessa tilapäistyössä, työntekijöiden lähettämässä työhön toiseen valtioon ja työn ulkoistamisessa noudatetaan paikallista lainsäädäntöä.

Selostakaa vähintään,

- 6.1 minkä suuruinen on tuotantopaikan maassa (tai alueella/toimialalla) sovellettavan lain mukainen vähimmäispalkka ja minkä suuruinen vähimmäispalkka sopimuksen täytäntöönpanon yhteydessä tosiasiallisesti maksetaan?
- 6.2 mistä sosiaalietuuksista säädetään laissa ja mitkä sosiaalietuudet tosiasiallisesti maksetaan sosiaalivakuutuslaitoksille sopimuksen (tilauksen) täytäntöönpanon yhteydessä?
- 6.3 miten varmistatte sen, ettei palkanalennuksia käytetä kurinpitoseuraamuksena?

7. ILO 1 (työajan rajoittaminen)

On varmistettava, ettei viikoittainen työaika ylitä paikallisessa lainsäädännössä säädettyä enimmäistyöaikaa ja että työntekijöille myönnetään lakisääteiset lepoajat (päivittäiset tauot, vuorokausilepo, viikonloppulepo) sopimuksen täytäntöönpanon yhteydessä.

Selostakaa vähintään,

- 7.1 mitkä ovat lakisääteiset vaatimukset, jotka koskevat sallittua viikoittaista enimmäistyöaikaa ja sallittua päivittäistä/viikoittaista/kuukausittaista ylityöaikaa maassa, jossa tuotantolaitos sijaitsee?
- 7.2 millaista työajan kirjaus- ja hallintajärjestelmää aiotte käyttää sen varmistamiseksi, että lakisääteisiä työ- ja lepoaikoja noudatetaan?

Yleiset vaatimukset

Työntekijöille annettavat tiedot

On varmistettava, että tuotantolaitosten työntekijät saavat selkeää ja täsmällistä tietoa oikeuksistaan sopimuksen täytäntöönpanon yhteydessä.

Selostakaa vähintään,

- a) miten varmistatte, että kaikki työntekijät saavat tietoa toimintatavoista, menettelyistä, odotuksista ja suorituksista ymmärrettävällä tavalla?

Vastuu toimitusketjussa

Selostakaa lopuksi,

- a) miten varmistatte sovittujen työ- ja sosiaalinenormien noudattamisen vaiheen 1 yrityksen ja vaiheen 2 yrityksen välisillä sopimusvelvoitteilla?
- b) miten aiotte saattaa ILO:n normit toimittajien tietoon?
- c) miten aiotte seurata sovittujen ILO:n normien noudattamista?

Sanasto

Käsite	Selitys
Sopimuksen (tilauksen) tekeminen	Sopimus (tilaus) tehdään ilmoituksella, jolla hankintaviranomainen ilmoittaa toimeksisaajalle tämän tarjouksen hyväksymisestä. Sopimus (tilaus) tehdään hankintalainsäädännön mukaisesti. Sopimuksen (tilauksen) tekemisestä alkaa kuluu todisteiden esittämistä koskevan velvollisuuden määräaika.
Todistukset	Todistukset ovat esimerkiksi todisteita, jotka riippumaton kolmas osapuoli on antanut sertifikaatin tai ilmoituksen muodossa, eivät kuitenkaan täydellisiä tarkastuskertomuksia.
Osapuolet	Osapuolet ovat yrityksiä, jotka liittyvät suoraan palvelun tarjoamiseen tai jotka ovat tuotteiden valmistajia. Lopullisten valmistajien lisäksi nämä voivat olla myös toimittajia ja alihankkijoita, jotka toimittavat osia/palveluja lopputuotteen tuotantoa varten.
IT-palvelut	IT-palvelut ovat palveluita, jotka perustuvat tietotekniikan käyttöön, tai tukipalveluita, jotka liittyvät IT-tuotteen käyttöön tai käyttöönottoon (esimerkiksi koulutus- ja neuvontapalvelut, integrointi ja räätälöinti).
Sopimuksen päättymisen	Pääsääntöisesti sopimus tai puitesopimus päättyy hetkellä, jona sopimuksessa määrätty määräaika kuluu umpeen. Sopimuksen ennenaikainen päättäminen tapahtuu pätevällä irtisanomisella/purkamisella. Puitesopimukset voivat päättyä ennen määräajan kulumista umpeen, jos arvioitu tilausmäärä loppuu. Sopimukset, joissa suorituksia vaihdetaan ainoastaan satunnaisesti (erityisesti ostosopimukset), päättyvät hetkellä, jona molemmipuoliset pääasialliset suoritusvelvoitteet (sopimuksen mukaisen palvelun suorittaminen ja siitä vastikkeena maksettavan korvauksen suorittaminen) on vaihdettu kokonaisuudessaan.
Kokemus (ILO:n julistuksen kohta 4)	<p>Kokemus – työntekijöiden oikeuksien seuranta valmistustoiminnoissa elektroniikan toimitusketjussa – kattaa seuraavaa:</p> <p><u>Työ- ja luottamussuhteet työntekijöiden kanssa</u> Monivuotinen työkokemus paikallisista kansalaisjärjestöistä, jotka keskittyvät työoikeuksiin ja tekevät yhteistyötä suoraan alueen työntekijöiden kanssa. Koulutus, joka koskee (työntekijöiden oikeuksiin kuuluvaa) työntekijöiden valitusten käsittelyä ja/tai työntekijöille tarjottavaa oikeusapua.</p> <p>SEKÄ <u>Oikeudelliset ja muut puitteet</u> Kansallisen työoikeuden standardien ja normien soveltaminen oloihin tietyissä työpaikoissa. Kansainvälisen työoikeuden standardien, mukaan lukien ILO:n yleissopimukset, soveltaminen oloihin tietyissä työpaikoissa. Ymmärtämys elektroniikkateollisuuden yhteiskunnallis-poliittisesta kontekstista tietyissä sijaintipaikoissa.</p> <p>SEKÄ <u>Tutkimus- ja raportointimenetelmät</u> Menetelmät ja tekniikat todisteiden keräämiseksi ja arvioimiseksi, esimerkiksi haastattelujen tai asiakirja- ja data-analyysin käyttö. Työntekijäkyselyt. Työntekijöiden ja johdon haastattelut, erityisesti puolistrukturoidut syvähaastattelut, joissa otetaan huomioon sukupuoli, ikä, kansalaisuus ja tehtävänimike. Data-analyysit merkityksellisistä standardeista, konventioista ja normeista. Tuloksien ja päätelmien laatiminen.</p> <p>SEKÄ <u>Toimialakohtainen konteksti</u> Työpaikkadynamiikan analysointi elektroniikkateollisuudessa työskentely- ja muiden ympäristöjen havainnoinnin avulla. Ymmärtämys toimialan laajuudesta kehityksestä.</p> <p>Kokemuksella tarkoitetaan tässä sitoumusvakuutuksessa vähintään viisivuotista kokemusta edellä mainituista osa-alueista.</p>

Käsite	Selitys
Merkittävä puute/rikkomus	Puutteen/rikkomuksen merkittävyyttä on arvioitava kussakin yksittäistapauksessa ottaen huomioon kaikki olosuhteet. Ratkaisevia tekijöitä ovat erityisesti vaikutuksenalaisen oikeushyvän suojelutarve ja rikkomuksen intensiteetti (esimerkiksi esiintymistiheys ja kesto).
Pääasialliset suorituskomponentit	Pääasialliset suorituskomponentit ovat suorituskomponentteja, jotka muodostavat merkittävän osan sopimuksen (tilauksen) arvosta. Esimerkki: <ol style="list-style-type: none"> 1) Kannettava tietokone oheislaitteineen (hiiri, näppäimistö jne.), jonka sopimisarvo on yhteensä 100 miljoonaa euroa, josta oheislaitteiden arvo on 500 000 euroa; kannettava tietokone on tässä tapauksessa pääasiallinen suorituskomponentti. 2) Kannettava tietokone, joka on varustettu telakointiasemalla, jonka arvo on 50 % sopimuksen (tilauksen) arvosta; molemmat laitteet ovat tässä tapauksessa pääasiallinen suorituskomponentti.
IRCA	International Register of Certificated Auditors https://en.wikipedia.org/wiki/International_Register_of_Certificated_Auditors
Todisteet	Tässä sitoumusvakuutuksessa tarkoitettuja todisteita ovat vaihtoehdossa 1 täsmennetyt asiakirjat paikkansapitävyystarkastuksia varten. Soveltuvia todisteita ovat pöytäkirjat, tarkastusraportit, menettelyohjeet, sopimukset, sähköpostit, viralliset asiakirjat, todistukset, kuva- ja äänitallenteet tai vastaavat.
Kansallinen lainsäädäntö	Tässä sitoumusvakuutuksessa tarkoitettu kansallinen lainsäädäntö on sen maan sovellettava lainsäädäntö, jossa asianomainen tuotantopaikka sijaitsee. Palveluiden tapauksessa se on työsuhteisiin sovellettava lainsäädäntö riippumatta siitä, onko kyseessä työsuhde vai freelance-toiminta.
Tuote	Tässä sitoumusvakuutuksessa tarkoitetaan 'tuotteella' mitä tahansa irtainta esinettä, myös sellaista, joka on osa toista irtainta tai kiinteää esinettä, sekä mitä tahansa immateriaalisen suorituksen ilmentymää. Ohjelmisto on tuote tässä sitoumusvakuutuksessa. Myös siinä määrin kuin yksittäisestä ohjelmistosta suoritetaan maksu, kyseessä on pääsääntöisesti työsopimus. Sama koskee tuotteen toimitusta, jonka yhteydessä ei peritä palvelusta suoritettavaa maksua.
Tuotteen valmistaja	Tuotteen valmistaja on se, joka on valmistanut lopputuotteen. Tuotteen valmistaja on myös jokainen, joka esiintyy valmistajana kiinnittämällä nimensä, tavaramerkkinsä tai muun erottuvan tunnuksensa tuotteeseen.
Tuotantolaitos	Tuotantolaitokset ovat paikkoja, joissa valmistetaan lopputuote, raaka-aine tai osatuote.
Riippumattomat kolmannet osapuolet	Riippumattomia kolmansia osapuolia ovat henkilöt, joihin nähden toimeksisaajalla ja hankintaviranomaisella ei ole taloudellista, rahoituksellista tai henkilökohtaista vaikutusvaltaa ja joilla on pätevyys annettuun tehtävään.
EICC–RBA	http://www.responsiblebusiness.org/
BSCI–Amfori	http://www.bsci-intl.org/ https://de.wikipedia.org/wiki/Business_Social_Compliance_Initiative
SA 8000	http://www.sa-intl.org/ https://www.nachhaltigkeit.info/artikel/sozialstandards_sa_8000_1564.htm https://de.wikipedia.org/wiki/SA8000
TCO certified	http://tcocertified.de/